

8000 köbméternyi földalatti ürt előidéznek és hogy (levonva a két új artézi kútra eső 25 perzentet) vagy 6000 köbméternyi ür századok és századok óta folyvást évenként keletkezik, könyea belátható, hogy a főváros és környéke alatt nagyszerű barlangok vannak, melyek évenként nagyobbak lesznek, minek következtében földalatti szikla-szakadások beállhatnak a m lyek helyi földrengéseket okoznak. Sokan, kik a főváros csendes kültelkén laknak, gyakran észlelnek gyöngé földrengést és földalatti morajt.

A mit a hévzizek Budapesten előidéznek, azt okozzák a forrászizek máshol is kisebb-nagyobb mértékben és sokféle módosításban és e tünemények osztályába sorozom a leirt balatonparti földsülyedést is, mely annak idején ritkasága miatt a környéken feltünést és érdekeltiséget keltett.

RÖVID KÖZLEMÉNYEK.

A Várallyán előforduló ásványzizekről.

(Bemutatva a magy. földt. társ. 1881. évi május hó 4-én tart. szakülésén).

Bornshegg Szervác bányaművezető ur szivélyessége által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a Tolnamegye Várallya községben fekvő három ásványzizeforrásról következő, ha nem is teljesen kimerítő, de talán nem is minden érdeket nélkülöző adatokat közölhetem.

Nevezett községben*) következő ásványzizeforrások léteznek:

1. A „várallyai forrás“, mely egy kis könyedén özetapadt homokban létező hasadékból ered és a községi bányaműtől déli irányban körülbelül $\frac{1}{4}$ órányi távolságban fekszik. A zizenek hőfoka 10.75° R, kifolyási mennyisége pedig perczenkint 4 liter vagyis 24 óra alatt körülbelül 5760 liter. A zize tiszta és sós izü.

2. A „Büdöskút“ létezik az ugynevezett Ördöghegy északkeleti végén, ezen hegység déli lejtjén; a várallyai bányaműtől $1\frac{1}{3}$ órányira. A zize, melynek hőfoka és kifolyási mennyisége meg nem határozott, ivásra teljesen alkalmatlan.

3. A „Györgyenkút“ fekszik az előbbtől 650 lépésnyire ugyanazon hegylejtőn és ugy mint az, a püspöki erdőbirtokon. Ezen forrás zize tiszta triss és iható; hőfoka a várallyai forrásénál alacsonyabb, kifolyási mennyisége pedig nagyobb.

*) L. Földt. Közl. 1879., p. 138.

Bornschegg ur ezen 3 forrás vizeit vegyelmeztette és ezen Molnár János budapesti gyógyszerész által véghezvitt vegyelmezésnek minőleges eredménye a következő.

Alkatrészek vonatkoztatva 1 liter vizmenyiségre	Várallyai forrás	Büdös kut	Györgyen kut
Kétszer szénsavas mész	jelen	jelen	jelen
Magnesia	jelen	jelen	jelen
Natron	semmi	jelen	jelen
Vas	semmi	jelen	jelen
Mangan	semmi	nyom	jelen
Chlornatrium	nyom	semmi	semmi
Kovasav	jelen	jelen	jelen
Kénsavas mész	nyom	semmi	semmi
A szilárd alkatrészek összege	0.435	0.315	0.206

Mind ezen háromféle vízben a kétszer szénsavas mész a főalkatrész, a többi alkatrészek csak igen csekély mennyiségben fordulnak elő.

Jod, brom, fluor, bor és szerves részek ezen vizekben nem észleltettek, ammonium pedig igen csekély mennyiségben van jelen; a vizek szagtalanok és gázszegények. Végre még megemlíthető, hogy a „várallyai forrás“ incrustáló tulajdonsággal bír.

Guckler Győző.